

Ìwé Dániẹ̀lì - Ọ̀kan Nínú Ọ̀gọ̀rùn-ún Méjìlélógọ̀rìn

Àkókò Àsọtẹ̀lẹ̀ ti Róòmù: *Şíşì İran náà Payá*

Jeff Pippenger

2024-03-27

Róòmù fi İran náà múlẹ̀, a sì şí Róòmù hàn ní “àkókò” rẹ̀. Èyí jẹ̀ gbólóhùn kan láti ọ̀dọ̀ Sister White níbí tí ó ti sọ ohun tí a yẹ kí a lóye gégé bí ohun tí ó hàn gbangba:

“Ìfihàn jẹ̀ iwé tí a fi èdìdì dī, şùgbón ó tún jẹ̀ iwé tí a ti şí. Ó şàkọsilẹ̀ àwọn işẹ̀lẹ̀ àgbàyanu tí yóò şẹ̀lẹ̀ ní àwọn ọ̀jọ̀ ikẹyìn nínú itàn ayé yìí. Àwọn ẹ̀kọ̀ inú iwé yìí dájú, kí í şe ohun àdiitú tí kò şeé lóye. Nínú rẹ̀ ni a tún gbé ilà işọtẹ̀lẹ̀ kan náà kalẹ̀ gégé bí ó ti rí nínú Dániẹ̀lì. Diẹ̀ nínú àwọn işọtẹ̀lẹ̀ ni Ọ̀lọrun ti tún sọ, nípa beẹ̀ n fi hàn pé a gbọ̀dọ̀ fi pàtàkì fún wọn. Olúwa kí í tún àwọn nńkan tí kò ní ijẹ́pàtàkì nílá sọ.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

“Oluwa kí í tún ohun tí kò ní itànkálẹ̀ pàtàkì şe sọ,” a sì n tún àwọn “àkókò” tí ó ní ibáşepọ̀ pẹ̀lú Róòmù şe leraléra. Ó jẹ̀ ohun “tí ó ní itànkálẹ̀ pàtàkì” láti lóye “àkókò” tí ó ní ibáşepọ̀ pẹ̀lú Róòmù, nítorí èyí ni ó şí Róòmù payá gégé bí kókó-ọ̀rọ̀ tí ó fi İran náà múlẹ̀. Ní igbà méje ni a ti tọka tààrà sí egbẹ̀rùn kan, ọ̀dúnrún méjìlélógọ̀ta ọ̀dún işàkóso pòòpù nínú Dániẹ̀lì àti İfihàn.

Yóò sì máa sọ àwọn ọ̀rọ̀ nílá sí Èni Ọ̀gá-òkẹ̀, yóò sì máa rẹ̀ àwọn ẹ̀ni mímọ̀ ti Èni Ọ̀gá-òkẹ̀, yóò sì rò láti yí àkókò àti ọ̀fin padà: a ó sì fi wọn lé e lówọ̀ títí di àkókò kan, àti àwọn àkókò, àti ipín àkókò. Dániẹ̀lì 7:25.

Mo sì gbọ̀ ọ̀kúnrin náà tí a wọ aşọ ọ̀gbò, ẹ̀ni tí ó wà lókè omi odò náà, nígbà tí ó gbé ọ̀wọ̀ ọ̀tún rẹ̀ àti ọ̀wọ̀ ọ̀sì rẹ̀ sókè sí ọ̀run, tí ó sì fi ẹ̀ni tí ó wà láàyè títí láé búra pé yóò jẹ̀ fún àkókò kan, àwọn àkókò, àti idajì; àti nígbà tí yóò ti parí láti fọ̀ agbára àwọn ẹ̀niyàn mímọ̀ náà ká, gbogbo nńkan wọn yí yóò sì parí. Danieli 12:7.

Şùgbón àgbàlá tí ó wà níta tẹ̀npilí náà, fi í sílẹ̀, má sì şe wọn ún; nítorí a ti fi í fún àwọn Kẹ̀fẹ̀rì: wọn yóò sì tẹ̀ ilú mímọ̀ náà mọ̀lẹ̀ ní oşù méjìlélógọ̀jì. İfihàn 11:2.

Èmi yóò sì fún àwọn ẹ̀lẹ̀rìí mi méjì ní agbára, wọn yóò sì máa sọtẹ̀lẹ̀ fún egbẹ̀rùn kan ó lé igba [200] àti ọ̀gọ̀ta ọ̀jọ̀, nígbà tí wọn fi aşọ ọ̀fọ̀ wọ. İfihàn 11:3.

Obìnrin náà sì sá lọ sí aginjù, níbí tí ó ní ibi tí a ti pèsè sílẹ̀ fún un láti ọ̀dọ̀ Ọ̀lọrun, kí a lè máa bó ọ̀ níbẹ̀ ní ọ̀jọ̀ egbẹ̀rùn kan, igba méjì, ọ̀gọ̀ta. İfihàn 12:6.

A sì fi iyé méjì ti idi nílá fún obìnrin náà, kí ó lè fò lọ sí aginjù, sí ibi tirẹ̀, níbí tí a gbé n tọ ọ̀ bó fún igbà kan, àti àwọn igbà, àti ààbọ̀ igbà kan, kúrò níwájú ejò náà. İfihàn 12:14.

A sì fi ẹ̀nu kan fún un tí n sọ ohun nílánlá àti ọ̀rọ̀-òdì sí Ọ̀lọrun; a sì fi agbára fún un láti bá a lọ fún oşù méjìlélógọ̀jì. İfihàn 13:5.

Àwọn itókasi taara méje wònyí fi oríṣíríṣi àbùdá àṣòṭẹ̀lẹ̀ pátò ti Róòmù hàn. Nínú àwọn ẹ̀ṣẹ̀ wònyí ni a ti sí Róòmù payá. Sister White fi kún un pé àwọn àkókò wònyí ni a tún ṣàfihàn gégé bí “òdún mẹ́ta àtààbò tàbí ojò 1260.” E kò rí “òdún mẹ́ta àtààbò” tàbí “ojò ẹ̀gbẹ̀rún kan ó lé oḡóta” nínú Bíbẹ̀lì. Sister White kàn n lo ọ̀ṣíró àwọn itókasi méje nàà ní ibámu pẹ̀lú ẹ̀yí.

“Nínú orí kẹ̀tálá (ẹ̀ṣẹ̀ 1–10) ni a ti ṣàpẹ̀júwe ẹ̀ranko miràn, ‘tó dàbí ẹ̀kùn,’ ẹ̀yí tí dragoni fi ‘agbára rẹ̀, àti itẹ̀ rẹ̀, àti àṣẹ̀ nílá’ fún un. Àmì yìí, gégé bí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn Pùrótésítánti ti gbà gbó, n ọ̀jọ̀ fún ipápá, ẹ̀yí tí ó jogún agbára àti itẹ̀ àti àṣẹ̀ tí iḡọba Romu àtíjọ̀ ní lẹ̀kẹ̀kan rí. Nípa ẹ̀ranko tó dàbí ẹ̀kùn nàà ni a sọ pé: ‘A sì fi ẹ̀nu kan fún un, tí n sọ ohun nílánlá àti ọ̀rọ̀-òdì... Ó sì yọ ẹ̀nu rẹ̀ sílẹ̀ nínú ọ̀rọ̀-òdì sí Olórun, láti sọ̀rọ̀-òdì sí orúkọ Rẹ̀, àti sí àḡọ Rẹ̀, àti sí àwọn tí n gbé ọ̀run. A sì fi fún un láti bá àwọn ẹ̀ni mímọ̀ jagun, àti láti ẹ̀gun wọn: a sì fi agbára fún un lórí gbogbo ẹ̀yà, àti ahọ̀n, àti orílẹ̀-èdè.’ Àṣòṭẹ̀lẹ̀ yìí, tí ó fẹ̀rẹ̀ ọ̀ pátápátá pẹ̀lú àpẹ̀júwe iwo kékeré nínú Dáníẹ̀lì 7, láìsí àní-àní n tọ̀ka sí ipápá.”

“‘A sì fi agbára fún un láti máa bá a lọ fún oṣù mẹ̀rinlélógójì.’ Wòlìi nàà sì ní, ‘Mo sì rí ọ̀kan nínú àwọn orí rẹ̀ bí ẹ̀ni pé a ẹ̀ṣẹ̀ é dé ikú.’ Àti lẹ̀kẹ̀kansi pé: ‘Èni tí ó múni lọ sí iḡbẹ̀kùn yóò lọ sí iḡbẹ̀kùn: ẹ̀ni tí ó fi idà pa ẹ̀niyàn, a gbọ̀dọ̀ fi idà pa á.’ Oṣù mẹ̀rinlélógójì nàà jẹ̀ ohun kan nàà pẹ̀lú ‘àkókò kan, àti àwọn àkókò, àti pínpin àkókò,’ ọ̀dún mẹ́ta àtààbò, tàbí ojò 1260, ti Dáníẹ̀lì 7—àkókò nàà nígbà tí agbára pọ̀òpù yóò máa ni àwọn ẹ̀niyàn Olórun lára. Àkókò yìí, gégé bí a ti sọ nínú àwọn orí tí ó ọ̀sájú, bèrẹ̀ pẹ̀lú ipò gíga jùlọ̀ ti ipapacy, ní ọ̀dún A.D. 538, ó sì parí ní 1798. Ní àkókò nàà ni oṣo-ogun Faranse mú pọ̀òpù nàà lọ sí iḡbẹ̀kùn, agbára ipapacy sì gba oḡbẹ̀ apaniyan rẹ̀, àṣòṭẹ̀lẹ̀ nàà sì ẹ̀, pé, ‘Èni tí ó múni lọ sí iḡbẹ̀kùn yóò lọ sí iḡbẹ̀kùn.’” The Great Controversy, 439.

Pẹ̀lú àṣẹ̀ tí a fi imísí fún wa láti tún ka ọ̀dún mẹ́ta àtààbò gégé bí “àkókò” tí ó “ṣíhàn” Romu, àwọn itókasi m̀iràn nínú Bíbẹ̀lì sí Romu tún yorí wá.

Sùgbọ̀n mo sọ ọ̀títọ̀ fún yín, opó púpọ̀ wà ní Ísírẹ̀lì ní ojò Èlìjà, nígbà tí a ti ilẹ̀kùn ọ̀run pa fún ọ̀dún mẹ́ta àti oṣù mẹ́fà, nígbà tí iyàn nílá sì wà ní gbogbo ilẹ̀ nàà. Lúùkù 4:25.

Ọ̀dún mẹ́ta àtààbò ti Èlìjà, so àkókò nàà pọ̀ mọ̀ Jésibẹ̀lì, ẹ̀ni tí ó jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ Róòmù Pápá nínú iḡ Tiatírà.

Sùgbọ̀n mo ní diẹ̀ nùkan lòdì sí ọ̀, nítorí pé iwo n fi ayabínrin nàà, Jésébẹ̀lì, tí n pe ara rẹ̀ ní wòlìi obínrin, jẹ̀ kí ó máa kóni, kí ó sì máa tàn àwọn iránsẹ̀ mi jẹ̀ láti ẹ̀ agbèrẹ̀, àti láti jẹ̀ ohun tí a fi rúbọ̀ sí àwọn ọ̀rìṣà. Mo sì fi ààyè fún un láti ronú pìwà dà kúrò nínú agbèrẹ̀ rẹ̀; sùgbọ̀n kò ronú pìwà dà. Ífihàn 2:20, 21.

“Àkókò” tí a fi fún iḡ kẹ̀rin, tí Jésébẹ̀lì ọ̀jọ̀ fún, jẹ̀ “ààyè” pẹ̀lú.

Èlìjà jẹ̀ ẹ̀niyàn tí ó ní irú àìlera àti imọ̀lára gégé bí àwa; ó sì fi tọ̀kántọ̀kàn gbàdùrà kí ọ̀jọ̀ má bàa rọ̀: ọ̀jọ̀ kò sì rọ̀ lórí ilẹ̀ fún ọ̀dún mẹ́ta àti oṣù mẹ́fà. James 5:17.

Ní ọ̀ṣẹ̀ àláyé lórí pé oṣù mẹ̀jilélógójì nàà jẹ̀ kan nàà pẹ̀lú ẹ̀gbẹ̀rún kan, ọ̀dúnrún méjì àti oḡóta ojò, Sister White tọ̀ka sí àkókò nàà gégé bí “àwọn ojò wònyen,” ẹ̀yí tí Kristi tọ̀ka sí.

“Àkókò tí a mẹnuba níhìn-ín—‘ogójì méjì oṣù,’ àti ‘ẹ̀gbẹ̀rún kan ó lé igba [200] àti oḡóta ojò’—jẹ̀ ohun kan nàà, wón sì jọ̀ n ọ̀pẹ̀rẹ̀ àkókò nàà tí iḡ Kristi yóò fi jìyà inílára láti ọ̀wọ̀

Róòmù. Egberún kan ó lé igba [200] àti oḡota oḡún ipò gíga pòòpù bẹ̀rè ní A.D. 538, nítorí nàà yòò sì parí ní 1798. Ní àkókò nàà oḡo-ogun Faransé kan wọ Róòmù, ó sì mú pòòpù nàà ní eḡewò, ó sì kú ní igbèkùn. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a yan pòòpù tuntun kan láipẹ̀ lẹ̀yin nàà, àwọn alákosò iṣètò pòòpù kò tii lè lo agbára tí wọn ní tẹ̀lẹ̀ láti igbà nàà wá.”

“Inúnibíni sí ijọ̀ kò bá gbogbo àkókò oḡún 1260 nàà lọ. Olorun, nínú àánú Rẹ̀ sí àwọn èniyàn Rẹ̀, gé àkókò idánwò iná wọn kúrú. Nígbà tí Olùgbàlà n sọ tẹ̀lẹ̀ nípa ‘ipónjú nílá’ tí yòò dé bá ijọ̀, Ó ní pé: ‘Àfi bí a bá kù ojọ̀ wònyí kúrú, kò sí ẹni kankan tí a óo gbàlà: sùgbón nítorí àwọn àyànfẹ̀, a óo kù ojọ̀ wònyí kúrú.’ Matteu 24:22. Nípasẹ̀ ipa Àtúnṣe, a mú inúnibíni nàà wá sí oḡin kí oḡún 1798 tó dé.” The Great Controversy, 266.

Kristi àti Sister White fi hàn pé ọ̀rọ̀ nàà, “àwọn ojọ̀ wònyen,” ni “àkókò” nàà, èyí tí n tọ̀ka sí Romu papal. Nígbà tí Dániẹ̀lì sọ̀rò nípa inúnibíni tí ó tẹ̀lẹ̀ fifi papacy jókòò lórí itẹ̀ ayé ní eṣẹ̀ kẹ̀tálẹ̀lọ̀gbòn orí kẹ̀wàá, ó n pè àkókò inúnibíni nàà ní “ojọ̀ púpọ̀.”

Àwọn apá-ogun yòò sì dúró níhà tirẹ̀, wọn yòò sì sọ ibi mímọ̀ agbára di aláimọ̀, wọn yòò sì mú eḡo àtilẹ̀yin ojoojúmọ̀ kúrò, wọn yòò sì gbé ohun iríra tí n mú idahoro kalẹ̀. Àwọn tí n hùwà búburú sí májẹmú ni yòò fi ọ̀rọ̀ itẹ̀lọ̀rùn bàjẹ̀: sùgbón àwọn èniyàn tí ó mọ Olorun wọn yòò lágbára, wọn yòò sì ṣe ohun nílá. Àwọn tí ó ní òye láàárín àwọn èniyàn yòò sì kọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ní imọ̀; sùgbón wọn yòò ṣubú nípa idà, àti nípa iná, nípa igbèkùn, àti nípa ikógun, fún ojọ̀ púpọ̀. Danieli 11:31–33.

A fi Róòmù hàn ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú àkókò àṣotẹ̀lẹ̀ tí a so mọ̀ ọ̀n, idí niyẹn tí Pọ̀lù fi sọ pé a ó fi oḡúnrin eṣẹ̀ nàà hàn ní “àkókò tirẹ̀.” Ọ̀títọ̀ nàà pé Róòmù ni n fi iran nàà múlẹ̀, èyí tí bí a kò bá mọ̀ ó a ṣẹ̀gbé, n fi hàn idí tí a fi n ṣàpẹ̀rẹ̀ àkókò àṣotẹ̀lẹ̀ nàà ní ọ̀pọ̀ igbà, àti ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀nà, nítorí pé Olorun “kí í tún ohun tí kò ní itẹ̀lẹ̀ pàtàkì sọ.” Nínú àwọn eṣẹ̀ tí ó ṣàájú, oḡin àkókò yẹn pẹ̀lú ni a tún samisi.

Àwọn tí ó ní òye láàárín àwọn èniyàn yòò sì kọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀; sùgbón wọn yòò ṣubú nípa idà, àti nípa iná, nípa igbèkùn, àti nípa ikógun, fún ojọ̀ púpọ̀. Nígbà tí wọn bá sì ṣubú, a ó fi iranlọ̀wọ̀ diẹ̀ ràn wọn lówọ̀; sùgbón ọ̀pọ̀ yòò fi ọ̀rọ̀ itẹ̀lọ̀rùn dà mọ̀ wọn. Àti pé àwọn kan lára àwọn tí ó ní òye yòò ṣubú, láti dán wọn wò, àti láti wẹ̀ wọn mọ̀, àti láti sọ wọn di funfun, títi dé àkókò oḡin: nítorí ó ṣi jẹ̀ fún àkókò tí a yàn. Danieli 11:33–35.

“àkókò iparí” nàà “ṣi jẹ̀ fún àkókò tí a ti yàn.” Ọ̀rọ̀ Héberù fún “tí a ti yàn” ni “moed,” ó sì tùmọ̀ sí àkókò tí a ti di mọ̀ tàbí ipadé tí a ti yàn. Ibáṣepọ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ àti pàtàkì “àkókò tí a ti yàn” nínú iwé Dániẹ̀lì ni a fihàn nípa bí a ṣe n tọ̀ka sí i leraléra. Diẹ̀ péré nínú àwọn Adventist Laodikea, bí ó bá tilẹ̀ jẹ̀ pé ẹnìkankan wà, ni wọn mọ̀ pé 1989 jẹ̀ “àkókò iparí,” nítorí nàà 1989 jẹ̀ àkókò tí a ti yàn. Ó jẹ̀ ipadé kan tí Olorun ṣe, nígbà tí Yòò tú imọ̀ nàà sílẹ̀ fún iṣisẹ̀ àwọn egberún lónà oḡorùn-ún méjilẹ̀lógójì [144,000]. Nítorí èyí, iwé Dániẹ̀lì pèsè àwọn eḡerí sí ọ̀títọ̀ nàà pé “àkókò tí a ti yàn” n sàmì díde “àkókò iparí”. Nínú Dániẹ̀lì méjọ̀, a gbé àmì àṣotẹ̀lẹ̀ yíi kalẹ̀.

Mo sì gbọ̀ ohùn èniyàn kan láàárín etí bèbè Ulai, tí ó ké, tí ó sì wí pé, Gabrieli, jẹ̀ kí oḡúnrin yíi lóye iran nàà. Nítorí nàà, ó sún mọ̀ ibi tí mo dúró sí; nígbà tí ó sì dé, èrù bà mí, mo sì dojúbolẹ̀: sùgbón ó wí fún mi pé, Lóye, iwọ̀ oḡo èniyàn; nítorí ní àkókò ikeyin ni iran nàà yòò ṣe. Nígbà tí ó sì n bá mi sọ̀rò, mo ṣubú sínú oorun jíjinlẹ̀ lórí ojú mi sílẹ̀; sùgbón ó fi ọ̀wọ̀ kàn mí, ó sì gbé

mi dide dúró òṣinṣin. Ó sì wí pé, Wò ó, èmi yòò jé kí o mọ ohun tí yòò wà ní ikeyìn ibínú nàà; nítorí ní àkókò tí a yàn ni òpín yòò dé. Danieli 8:16–19.

Gégé bí ó ti rí ní orí kẹwáá-dín-lógórin, ọ̀rò nàà “ìpẹ̀yà,” nínú “àkókò ipẹ̀yà” nínú àwọn ẹ̀ṣẹ̀ wònyí, jẹ ọ̀rò Héberù miiṣàràn yàtò sí èyí tí a túmọ̀ sí “àkókò tí a yàn.” Àkókò ipẹ̀yà n sàpẹ̀rẹ̀ ìgbà kan tí ó bèrẹ̀ ní àkókò tí a yàn. “Àkókò tí a yàn” (moed) jẹ̀ ipàdẹ̀ tí a yàn, àti àkókò ipẹ̀yà (ọ̀rò Héberù “gets”) jẹ̀ àkókò kan, tí ó bèrẹ̀ ní àkókò tí a yàn. “Àkókò” nàà ni n fi Róòmù hàn, àti “àkókò” nàà ẹ̀ pàtàkì tó bèẹ̀ gégé bí iparí àkókò yẹn, àti àkókò tí ó tẹ̀lẹ̀ lẹ̀yìn iparí àkókò nàà, ẹ̀ jẹ̀ aṣojú nípasẹ̀ ọ̀pọ̀ ẹ̀lẹ̀rìí. Nínú ẹ̀ṣẹ̀ kẹ̀rìnlẹ̀lógún ti orí kẹwáá-dín-lógórin ti Dániẹ̀lì, a sọ Róòmù aláìgbọ̀ràn di mímọ̀ gégé bí ẹ̀ni tí n sàkóso ayé fún “àkókò” kan.

“Àkókò” àpẹ̀rẹ̀ jẹ̀ ọ̀dúnrún mẹ̀ta àtawọn ọ̀gọ̀ta ọ̀dún, nítorí ojọ̀ ọ̀gọ̀ta ọ̀górùn-ún mẹ̀ta ni ó wà nínú ọ̀dún Bíbẹ̀lì kan. Róòmù abòrìṣà jọ̀ba fún “àkókò” kan, Róòmù pọ̀opù sì jọ̀ba fún “àkókò kan, àwọn àkókò, àti idajì àkókò.” Róòmù ọ̀de-òní n jọ̀ba fún “wákàtí” àpẹ̀rẹ̀ kan, tàbí “oṣù méjìlẹ̀lógójì” àpẹ̀rẹ̀ kan. Kò sí àkókò àṣotẹ̀lẹ̀ lẹ̀yìn ọ̀dún 1844, nítorí nàà “wákàtí” nàà àti “oṣù méjìlẹ̀lógójì” nàà ni àkókò láti ọ̀fin Àkú tí ó sún mọ̀lẹ̀ tí tí dé iparí ànfàní idánwò èniyàn. Sùgbón Róòmù abòrìṣà jọ̀ba pátápátá láti Ogun Actium ní ọ̀dún 31 sáájú Kristi, tí tí di ìgbà tí Constantine gbé olú-ilú ijọ̀ba nàà lọ sí Constantinople ní ọ̀dún 330. A mọ̀ pé àwọn ẹ̀ṣẹ̀ tí ó tẹ̀lẹ̀ yìí n sọ nípa Róòmù abòrìṣà, nítorí a sàpẹ̀rẹ̀ Kristi gégé bí “aládé májẹ̀mú” tí “a ó fọ̀” nígbà tí a kàn án mọ̀ àgbélẹ̀bùú. Agbára tí n sàkóso nígbà nàà ni Róòmù abòrìṣà, nítorí nàà àwọn ẹ̀ṣẹ̀ tí a ó wò nísinsin yìí n dá Róòmù abòrìṣà mọ̀.

Ní ipò rẹ̀ ni ẹ̀ni ẹ̀lẹ̀gàn yòò dide, ẹ̀ni tí wọn kì yòò fi olá ijọ̀ba nàà fún; sùgbón yòò wọ̀lẹ̀ ní àlàáfíà, yòò sì fi ọ̀rò itànje gba ijọ̀ba nàà. Àti pẹ̀lú apá omi-ikún, a ó gbà wọn lọ kúrò níwájú rẹ̀, a ó sì fọ̀ wọn; bèẹ̀ ni pẹ̀lú olórí májẹ̀mú nàà. Lẹ̀yìn ipàdẹ̀ tí a bá ti dá pẹ̀lú rẹ̀, yòò máa hùwà ẹ̀tan; nítorí yòò gòkè wá, yòò sì di alágbára pẹ̀lú èniyàn diẹ̀. Yòò wọ̀lẹ̀ ní àlàáfíà àní sí àwọn ibi tí ó lórà jùlọ̀ ní ipínlẹ̀ nàà; yòò sì ẹ̀ ohun tí àwọn baba rẹ̀ kò ẹ̀ rí, tàbí àwọn baba àwọn baba rẹ̀; yòò tú ije, ohun ikógun, àti ọ̀rò ká láárín wọn: bèẹ̀ ni yòò pẹ̀te ọ̀gbón ẹ̀tan rẹ̀ sí àwọn ibi olódi, àní fún àkókò kan. Dániẹ̀lì 11:21–24.

Ọ̀rò nàà “against” nínú gbolohùn ikeyìn àwọn ẹ̀ṣẹ̀ nàà ní itumọ̀ gidi “látì,” ẹ̀ṣẹ̀ nàà sì n sọ pé Romu aláìnbòrìṣà yòò jọ̀ba (ó máa sọ àwọn èrò rẹ̀tẹ̀lẹ̀) “látì” ibi agbára rẹ̀ (Ilú Romu) fún ọ̀dún ọ̀dúnrínlẹ̀lógọ̀ta.

“ESE 24. Yòò sì wọ̀lẹ̀ ní àlàáfíà sí àwọn ibi tí ó sanra jùlọ̀ ní agbègbè nàà: yòò sì ẹ̀ ohun tí àwọn baba rẹ̀ kò ẹ̀, tàbí àwọn baba àwọn baba rẹ̀; yòò tú ohun ije, àti ohun ikólù, àti ọ̀rò ká láárín wọn: bèẹ̀ni, yòò pẹ̀te ọ̀gbón ẹ̀tan rẹ̀ sí àwọn ibi olódi, àní fún ìgbà diẹ̀.”

“Ọ̀nà tí ó wọ̀pọ̀ tí àwọn orílẹ̀-èdè fi n wọ̀ inú àwọn ipínlẹ̀ iyebíye àti àwọn ilẹ̀ ọ̀lórọ̀ kí ojọ̀ Romu tó dé, ni nípasẹ̀ ogun àti iṣẹ̀gun. Nísinsinyí, Romu yòò ẹ̀ ohun tí àwọn baba wọn tàbí àwọn baba àwọn baba wọn kò ẹ̀ rí; èyíni ni, kí ó gba àwọn iní wònyí nípasẹ̀ ọ̀nà àlàáfíà. Àṣà nàà, tí a kò tìl gbọ̀ rí tẹ̀lẹ̀, ni a sì ẹ̀ ipilẹ̀ rẹ̀ nísinsinyí, pé àwọn ọ̀ba máa fi àwọn ijọ̀ba wọn silẹ̀ gégé bí ogún fún àwọn ará Romu. Báyii ni Romu ẹ̀ gba àwọn ipínlẹ̀ nílá púpọ̀ sínú iní rẹ̀.”

“Àwọn tí wọn sì báyii wá sábé iṣàkóso Róòmù, kì í ẹ̀ èrè kékeré ni wọn rí gbà láti inú rẹ̀. A fi inú-rere àti iwòntúnwònsì bá wọn lò. Ó dàbí ẹ̀ni pé a pín ohun ije àti ikógun fún wọn. A dáàbò

bò wọn kúrò lówó àwọn ọ́tá wọn, wọn sì sinmi ní àlàáfíà àti ààbò lábẹ́ àbojútó agbára Róòmù.

“Sí apá ikéyìn ẹ̀sẹ̀ yíi, Bíṣọ̀bù Newton fi èrò ọ̀sírò ohun èlò àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ hàn láti inú àwọn ibi-gíga olódi, dípò lòdi sí wọn. Èyí ni àwọn ará Romu ẹ̀ láti inú odi alágbára ilú wọn tí ó ní òkè méje. ‘Àní fún àkókò kan;’ láisi àní-àní àkókò àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ ni, ọ̀dún 360. Láti ibi ibèrẹ̀ wo ni a ó ti bèrẹ̀ sí í ka àwọn ọ̀dún wònyí? Ó ẹ̀e ẹ̀e kí ó jẹ̀ láti inú ọ̀sẹ̀lẹ̀ tí a mú wá sí iwòye nínú ẹ̀sẹ̀ tí ó tẹ̀lẹ̀.”

“ÈSÈ 25. Yóò sì ru agbára rẹ̀ àti igboya rẹ̀ sókè sí ọ̀ba gúúsù pẹ̀lú ogun ńlá; ọ̀ba gúúsù náà yóò sì ru ara rẹ̀ sókè fún ogun pẹ̀lú ogun tí ó tóbi gidigidi, tí ó sì lágbara; sùgbọ̀n kì yóò dúró: nítorí wọn yóò gbé ète kalẹ̀ sí i.”

“Nípasẹ̀ ẹ̀sẹ̀ 23 àti 24 ni a ti mú wa sọkalẹ̀ dé apá yíi léyìn májẹmú láàárín àwọn Júú àti àwọn ará Róòmù, ní 161 ọ́ájú ibí Kristi, sí àkókò tí Róòmù ti gba àṣe àkóso agbáyé. Ẹ̀sẹ̀ tí ó wà níwájú wa nísinsinyí fi ipolongo ogun alágbára kan hàn sí ọ̀ba gúúsù, iyẹn Ejibiti, pẹ̀lú ọ̀sẹ̀lẹ̀ ogun pàtàkì kan láàárín àwọn ọ̀mo-ogun ńlá àti alágbára. Njẹ̀ irú àwọn ọ̀sẹ̀lẹ̀ bá yíi ẹ̀lẹ̀ nínú itàn Róòmù ní àkókò yẹn bí?—Bẹ̀ẹ̀ ni, wọn ẹ̀lẹ̀. Ogun náà ni ogun láàárín Ejibiti àti Róòmù; ogun ijà náà sì ni ogun Actium. E jẹ̀ kí a wo àwọn ipò tí ó ọ́ájú ijà yíi ní sọ́kí.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 271–273.

Nínú àwọn ẹ̀sẹ̀ tí ó tẹ̀lẹ̀ e, Dániẹ̀lì tún tọ́ka sí àkókò tí a yàn àti òpin náà.

Yóò sì ru agbára rẹ̀ àti igboya rẹ̀ sókè sí ọ̀ba gúúsù pẹ̀lú ogun ńlá; ọ̀ba gúúsù náà yóò sì dìde sí ogun pẹ̀lú ogun tí ó tóbi gidigidi, tí ó sì lágbara; sùgbọ̀n ọ̀n kì yóò dúró: nítorí wọn yóò gbèrò ètò sí i. Àwọn tí ní jẹ̀ nínú ipín ọ̀únjẹ̀ rẹ̀ ni yóò pa á run, ogun rẹ̀ yóò sì sà̀n ká; ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ yóò sì sùbú nípa pípani. Ọ̀kàn àwọn ọ̀ba méjèjì wònyí yóò sì wà láti ẹ̀ ibi, wọn yóò sì máa sọ̀ irọ̀ ní tábilì kan náà; sùgbọ̀n kì yóò ẹ̀ ẹ̀yọ̀rì: nítorí òpin náà ẹ̀ wà fún àkókò tí a yàn. Nígba náà ni yóò padà sí ilẹ̀ rẹ̀ pẹ̀lú ọ̀rọ̀ púpọ̀; ọ̀kàn rẹ̀ yóò sì lòdi sí májẹmú mímọ̀; yóò sì ẹ̀ ẹ̀ agbára, kí ó sì padà sí ilẹ̀ ara rẹ̀. Ní àkókò tí a yàn ni yóò padà, yóò sì tọ̀ sí gúúsù; sùgbọ̀n kì yóò rí bí ti ọ̀sájú, tàbí bí ti ikéyìn. Dániẹ̀lì 11:25–29.

Nínú orí kejọ, Gébériẹ̀lì fi hàn pé “chazon,” iran ọ̀dún ẹ̀gbèrún méjì, ọ̀górùn-ún márùn-ún àti ogún, yóò parí ní àkókò tí a yàn, léyìn náà ni àkókò tí “àkókò òpin” dúró fún yóò bèrẹ̀. Nínú ẹ̀sẹ̀ yíi, àkókò tí a yàn náà ni òpin ọ̀dún ọ̀dúnrún méta àti ọ̀gọ́ta tí Róòmù alágbàgbọ̀ yóò fi jọba lórí ayé pátápátá. Nínú ẹ̀sẹ̀ yíi kò sí “àkókò òpin,” nítorí pé kò sí ohun kankan tí a fi èdidi dì tí a ó tú silẹ̀ ní òpin àsikò itàn náà.

Nínú orí kejọ Daniẹ̀lì, iran “ipèyà ikéyìn” ti ibínú náà, èyí tí ó jẹ̀ ẹ̀gbèrún méjì, ọ̀górùn-ún márùn-ún àti ogún ọ̀dún, tí ó parí ní àkókò kan náà pẹ̀lú ẹ̀gbèrún méjì àti ọ̀górùn-ún méta ọ̀dún, ni a dì mó títí dé “àkókò òpin”; nítorí pé ní 1844, èyí tí ó jẹ̀ àkókò tí a yàn fún iran méjèjì, ìmọ̀lẹ̀ anẹ̀lì kẹ́ta ni a tú silẹ̀. Nínú Daniẹ̀lì 11, ẹ̀sẹ̀ ọ̀gbọ̀n sí m̀erindínlọ̀gbọ̀n, ní òpin “ibínú àkókò” ní 1798, ó yé kí àkókò kan wà tí a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí “àkókò òpin,” nígbà tí ìmọ̀lẹ̀ anẹ̀lì àkókò ni a tú silẹ̀. Nítorí náà, àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ àkókò ti Romu keferi kò ní àkókò òpin, bí kò ẹ̀ àkókò tí a yàn nikan, tí ó ní fi hàn igbà tí ọ̀dúnrún méta àti ọ̀gọ́ta ọ̀dún parí; sùgbọ̀n àkókò tí a yàn ní 1798, àti àkókò tí a yàn ní 1844, mejejì tú iránsẹ̀ kan silẹ̀ tí a ní láti lóye ní àkókò tí a sàpẹ̀rẹ̀ gégé bí “àkókò òpin.”

A fi hàn Róòmù gégé bí a ti sàfihàn rẹ̀ ní ti àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ nínú àkókò àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ rẹ̀. “Àkókò kan, àwọn àkókò, àti ipín àkókò”, “ọ̀sù méjìlélógójì”, “ẹ̀gbèrún kan ó lé ọ̀gọ́ta ojọ̀”, àti “ọ̀dún méta àtààbò” jẹ̀

diẹ lára àwọn àmì oríṣíríṣi tí n ń sojú àkókò tí ipápà fi joba ní àkókò Òkùnkùn. Àkókò tí ó so ńṣísẹ̀ àwọn Míléráitì pọ̀ mọ̀ ńṣísẹ̀ àwọn egbèrún kan ó lé egbèrún m̀erínlélógójì jẹ́ ọ̀dún ọ̀górùn-ún kan ó lé m̀erínlélógbòn. Ọ̀górùn-ún kan ó lé m̀erínlélógbòn náà sì jẹ́ àmì ojó egbèrún kan ó lé ọ̀góta, nítorí ó jẹ́ ídáméwàá iye náà. Ọ̀dún ọ̀górùn-ún kan ó lé m̀erínlélógbòn láti ńṣòtẹ̀ 1863 títí dé àkókò tí a yàn ní 1989, n fí 1989 hàn gégé bí àkókò ipadé tí Ọ̀lórùn yàn pèlú àwọn èniyàn ojó ikẹyìn Rẹ̀.

A ó máa tẹ̀síwájú nínú ikẹkọ̀ọ̀ yìi nínú àpílẹ̀kọ̀ tí ó tẹ̀lé.

“Báwo ni a ó ń se ye Ìwé Mímọ̀ wò? Sẹ́ a ó máa fi ọ̀pọ̀ èkọ̀ wa ró kalẹ̀ léyìn ara wọn, léyìn náà kí a sì gbìyànjú láti mú kí gbogbo Ìwé Mímọ̀ bá àwọn èrò wa tí a ti fi múlẹ̀ mu, tàbí kí a mú àwọn èrò àti ojú iwòye wa wá síwájú Ìwé Mímọ̀, kí a sì fi Ìwé ọ̀títọ̀ wò àwọn èrò wa ní gbogbo ọ̀nà? Ọ̀pọ̀ èniyàn tí n ka, tí wọn sì n kọ̀ni nínú Bíbélì pàápàá, kò lóye ọ̀títọ̀ iyebiye tí wọn n kọ̀ tàbí tí wọn n kẹ̀kọ̀. Àwọn èniyàn gba èròkéré mọ̀ra, nígbà tí a ti fi ọ̀títọ̀ hàn kedere; bí wọn bá sì kan mú èkọ̀ wọn wá sọ̀dọ̀ ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn, kí wọn má sì ka ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn ní imọ̀lẹ̀ èkọ̀ wọn láti fi jẹ́rìi pé àwọn èrò wọn tọ̀, wọn kì yóò máa rìn nínú òkùnkùn àti afọ́jú, tàbí kí wọn di èròkéré mọ̀ra. Ọ̀pọ̀ èniyàn n fún àwọn ọ̀rọ̀ Ìwé Mímọ̀ ní itumọ̀ tí ó bá èrò wọn mu, wọn sì n tan ara wọn jẹ́, tí wọn sì n tàn àwọn èlómíràn jẹ́ nípasẹ̀ àlàyé aṣiṣe wọn ti ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn. Bí a ń se n bẹ̀rẹ̀ sí í kẹ̀kọ̀ ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn, ó ye kí a ń se bẹ̀rẹ̀ pèlú ọ̀kàn irẹ̀lẹ̀. Gbogbo imọ̀tara-ẹ̀ni-nìkan, gbogbo ifẹ̀ láti jẹ́ aláilẹ̀gbẹ̀, gbọ̀dọ̀ jẹ́ kí a fi sílẹ̀. A kò gbọ̀dọ̀ ka àwọn èrò tí a ti pé tí a ti di mọ̀ra sí gégé bí ohun tí kò lè se aṣiṣe. Ìkòkò àwọn Júù láti fi àṣà wọn tí a ti fi múlẹ̀ tipẹ̀tipẹ̀ sílẹ̀ ni ó fa iparun wọn. Wọn ti pinnu pé wọn kì yóò rí àbùkù kankan nínú èrò tiwọn tàbí nínú itumọ̀ wọn ti Ìwé Mímọ̀; sùgbón bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé àwọn èniyàn ti di àwọn ojú iwòye kan mọ̀ra fún ìgbà pípẹ̀ tó, bí a kò bá fi ọ̀rọ̀ tí a kọ̀ sílẹ̀ se itilẹ̀yìn wọn kedere, ó ye kí a kọ̀ wọn sílẹ̀.

“Àwọn tí wọn fi tọ̀kàntọ̀kàn n fẹ́ ọ̀títọ̀ kì yóò se lọ̀rọ̀ láti sí ipò tí wọn dúró lé sílẹ̀ fún àyèwò àti ńṣàríyànjiyàn, bẹ̀e ni inú kì yóò bí wọn bí a bá tako àwọn èrò àti imòye wọn. Èmí èyí ni a pa mọ̀ lááárín wa ní ogójì ọ̀dún seyin. A máa n péjọ̀ pọ̀ pèlú ẹ̀rù nínú ọ̀kàn wa, a sì n gbàdúra kí a lè jẹ́ ọ̀kàn nínú ìgbàgbọ̀ àti èkọ̀; nítorí a mọ̀ pé a kò pín Kristi. Kókó kan lẹ̀kkan ni a máa n mú se ọ̀ràn iwádií. Ìjẹ́pàtáki àti iwontúnwonsi ni ó máa n ńṣáfihàn àwọn ìgbimọ̀ iwádií wònyí. A máa n sí Ìwé Mímọ̀ pèlú imọ̀lára ibèrù mímọ̀. Ní ọ̀pọ̀ ìgbà a máa n gbààwẹ̀, kí a lè túbọ̀ ye fún imò ọ̀títọ̀. Léyìn àdúra tọ̀kàntọ̀kàn, bí a kò bá lóye kókó kan, a máa n jíròrò rẹ̀, ẹ̀ni kọ̀ọ̀kan a sì máa sọ̀ èrò rẹ̀ ní òmìnira; léyìn náà a tún máa tẹ̀rì ba nínú àdúra, àwọn ẹ̀bẹ̀ àtọ̀kànwá sì máa n gòkè lẹ̀ sí ọ̀run pé kí Ọ̀lórùn ràn wá lówó láti rí ohun kan náà ní ojú kan náà, kí a lè jẹ́ ọ̀kan, gégé bí Kristi àti Baba se jẹ́ ọ̀kan. Ọ̀pọ̀ omijé ni a ta sílẹ̀. Bí arákùnrin kan bá bá arákùnrin miíràn wí nítorí imúgbòròye rẹ̀ tó lóra, nítorí pé kò lóye esẹ̀ kan gégé bí èlómíràn se lóye rẹ̀, ẹ̀ni tí a bá wí sí yóò sì tún di arákùnrin rẹ̀ lówó, yóò sì ní, ‘È jẹ́ kí a má bà Èmí Mímọ̀ Ọ̀lórùn nínú; Jèsù wá pèlú wa; ẹ̀ jẹ́ kí a pa èmí irẹ̀lẹ̀ àti èmí tí ó seé kọ̀ mọ̀;’ arákùnrin tí a bá sọ̀rọ̀ sí náà yóò sì ní, ‘Dári jì mí, arákùnrin, mo ti se àidá sí ọ̀.’ Léyìn náà a tún máa tẹ̀rì ba fún àkókò àdúra miíràn. A lo ọ̀pọ̀ wákàtí ní ọ̀nà yìi. Kì í se pé a sába máa n kẹ̀kọ̀ pọ̀ ju wákàtí m̀erín lẹ̀ ní ìgbà kan, sùgbón nígbà mií gbogbo ọ̀run ni a máa n ló nínú iwádií mímúnú Ìwé Mímọ̀, kí a lè lóye ọ̀títọ̀ fún àkókò wa. Ní àwọn ńṣẹ̀lẹ̀ kan, Èmí Ọ̀lórùn máa n bà lé mi, àwọn apá tí ó nira sì máa n ye kedere nípasẹ̀ ọ̀nà tí Ọ̀lórùn ti yàn, léyìn náà ńṣọ̀kan pípẹ̀ á sì wá. Gbogbo wa sì jẹ́ ọ̀kàn kan àti Èmí kan.

“A fi ̀tokantokan fi gbogbo itara wa k1 a ma ba a yi Iwe Mimoo pada lati mu un ba ero okunrin kankan mu. A gbiyanju lati mu ki iyato wa kere to ba see se, nipa ifarada duro lori awon koko ti o je ti itobi kekerere, lori eyi ti awon ero orisirisi wa. Sugbon eru okan gbogbo eni ni lati mu ipò kan bayi wa laarin awon arakunrin ti yoo dahun si adura Kristi pe ki awon omo-eyin re le je okan gegere bi on ati Baba se je okan. Nigba mi, okan tabi meji lara awon arakunrin a fi agidi duro lodi si imo ti a gbe kale, won a si huwa gegere bi imolara adanida okan; sugbon nigba ti iwa yi ba farahan, a ma da iwadii wa duro, a si tupa de wa ka, ki olukulukù le ni anfani lati lo si odo Olorun ninu adura, ki o si, laisi ijiroro pelu awon elomiran, kekoo lori koko iyato naa, ni bibere imole lati orun. Pelu awon oro ife-ore ni a fi ya ara wa soto, lati tun pade lekan si i ni kiakia to ba see se fun iwadii si. Ni awon asiko kan, agbara Olorun ma ni de ba wa ni ona ti o se kedere gidigidi, ati nigba ti imole mimoo ba fi awon koko otito han gbangba, a ma sunkun a si ma yo papo. A feran Jesu; a feran ara wa.”

“Ni ojo wonyen ni Olorun sese fun wa, otito si se iyebiye si okan wa. O se pataki ki isokan wa loni je ti iru akoonu be ti yoo le fara da idanwo iponju. A wa ni ile-eko ti Oluko nla nihin-in, ki a le gba ikokoo fun ile-eko oke. A gbodo ko lati fara da irewesi ni ona ti o dabi ti Kristi, eko ti a si ko nipa eyi yoo je ohun ti o se pataki gidigidi fun wa.

“A ni opo eko lati ko, ati opolopo, opolopo ohun lati ko silo. Olorun ati orun nikan ni won je alaise asise. Awon ti won ro pe won ki yoo ni lati fi imoran ti won ti nife si silo rara, tabi pe ko ni si akoko kankan ti won yoo yi ero won pada, yoo ni idanilaju ti yoo bajje. Niwon igba ti a ba ni di awon ero ati imoran tiwa mu pelu ifarada alagbara, a ko le ni isokan ti Kristi gbadura fun.” Review and Herald, July 26, 1892.